

EEN BEHEERSPLAN VOOR DE STADSVESTEN

Een beheersplan voor de stadsvesten

Stad Brugge maakt met een team van deskundigen een beheersplan voor de Brugse stadsvesten voor de komende 24 jaar. Op basis van een uitgebreid onderzoek naar de historiek en waarden van de vesten wordt een beheersvisie uitgetekend. De afwerking van dit beheersplan is voorzien tegen eind december 2021, met concrete maatregelen per zone. In het voorjaar van 2022 volgt meer info over deze maatregelen.

Wat deze 19de-eeuwse wandelpromenade zo uniek maakt, is dat ze is aangelegd bovenop de oorspronkelijke stadsverdedigingsstructuren. Vandaag is dit eivormig tracé van ongeveer 7 kilometer lang rondom de historische binnenstad een groene long van 26 hectare groot. De vesten behoren sinds 2000 tot het UNESCO Werelderfgoed en zijn sinds 2016 beschermd als stadsgezicht.

Zo kom je meer te weten over dit project

Langs de vesten staan op acht locaties infoborden. Elk infobord vertelt het verhaal van dat specifieke deel van de vesten. Je vindt er zowel nieuwe informatie als een beschrijving van bestaande gegevens.

Wil je nog meer informatie?

- Op www.brugge.be/beheersplanvesten vind je uitgebreide informatie, plannen en documenten over dit project. Scan de QR-code onderaan dit paneel.
- Bekijk het filmpje met uitleg van het onderzoeksteam over dit deel van de vesten door de QR-code in te scannen onderaan dit paneel.
- Benieuwd naar leuke weetjes en anekdotes over dit project? Scan de QR-code onderaan dit paneel en luister naar de geluidsfragmenten.

Nog dit ...

- De infoborden zijn te lezen tot eind december 2021
- Heb je nog vragen of opmerkingen? Contacteer openbaardomein@brugge.be – 050 44 85 85

meer info op
de website

bekijk een filmpje over
dit deel van de vesten

beluister het geluidsfragment
over dit deel van de vesten

DE KATELIJNEVEST

VAN STADSVERSTERKING NAAR WANDELOORD

In de tweede helft van de 18de eeuw hadden de vesten hun betekenis als verdediging van de stad verloren. Het toenmalige Oostenrijkse bestuur stuurde aan op de afbraak van de stadsversterkingen. Deze militaire infrastructuur was bijzonder duur in onderhoud en bovendien was er op dat moment geen oorlogsdreiging.

In de tweede helft van de 18de eeuw begon een geleidelijke afbraak van de vestingen. Alles wat steen was werd openbaar verkocht. Door tussenkomst van de Stad konden de poorten, met uitzondering van de valbruggen en voorpoorten, bewaard blijven. Ook het Fort Lapin werd in die periode gesloopt.

Aan de Katelijnevest bleef een stuk muur bewaard. Ook nu nog zie je dat gedeelte van de versterkingsmuur uit 1662.

Restant versterkingsmuur.

Foto: Stad Brugge, 2021

Aan het begin van de 19de eeuw verliepen de verdere afbraakwerken, waaronder het verlagen van de omwalling, eerder traag, want door internationale spanningen werden de vestingen opnieuw in staat van paraatheid gebracht. Enkele delen van de omwalling waren intussen niet meer bruikbaar als verdediging. Dit was onder meer het geval voor de buitenste omwalling, waarvan slechts enkele bastions gespaard bleven. De muren bleken intussen verdwenen.

Voor de stedelingen werden de vesten meer en meer een uitverkoren wandeloord.

HOE OUD ZIJN DE BOMEN?

De vesten tellen een 650-tal bomen ouder dan 100 jaar. De stamomtrek vertelt soms iets meer over de leeftijd van een boom, maar ook niet altijd. Door de leeftijd van de bomen te kennen, komen we ook te weten wanneer welke bomen werden aangeplant op de vesten en hoe het bomenbeheer gebeurde. In de publicaties over de bomen op de vesten vonden we hierover echter geen nauwkeurige informatie.

De leeftijdsbepaling van de bomen was een belangrijk onderzoeksthema in dit beheersplan. Het opsporen van de leeftijd van de bomen gebeurde op vier manieren:

1. via oude foto's van de vesten;
2. via interviews met voormalig personeel van de vroegere Groendienst;
3. via het archief waar oude aanplantschema's, ontwerpen en beschrijvingen aanwezig zijn;
4. via wiskundige modellen die de leeftijd van de bomen berekenen aan de hand van de stamomtrek.

meer info op
de website

bekijk een filmpje over
dit deel van de vesten

beluister het geluidsfragment
over dit deel van de vesten

EEN VERRASSEDE ONTDEKKING

Dit onderzoek bracht nieuwe inzichten aan het licht. Tot nu werd er vanuit gegaan dat de eerste aanplantingen, die van de stadsomwalling een wandelomgeving maakten, terug te brengen zijn op de ontwerpen van de landschapsarchitecten Rosseels, Van Hulle en Leys.

De nieuwe analyse voor dit beheersplan maakte echter duidelijk dat er op de vesten bomen staan die ouder zijn én dat ook het oudere ontwerp van Pierre Lem van 1849 wel degelijk gedeeltelijk uitgevoerd werd. De lindenrijen aan de Katelijnevest, de Gentpoortvest, de Begijnenvest, de Binnen Boeverievest en de Kazernevest, tussen de Vuldersstraat en de Coupure, zijn levende getuigen van die oudere aanplanten.

	Vóór 1856	Rosseels en/of 1856	1876	1896	Van Hulle-aanplanten (1879-1893)	1905	1915	Joseph Leys	TOTAAL
Gentpoortvest	1	101		16				10	128
Katelijnevest	3	93			11				107
Begijnenvest		36			38				74
Boeverievest	5	11			22			62	100
Smedenvest		33			48			44	125
Bloedput-Stil Enie						28		1	29
Kruisvest			3				47		50
Kazernevest		33			15				48
Boninvest	1								1
TOTAAL	9	307	3	16	134	28	47	117	661

Tabel met de 100-jarige bomen.

Op de vesten komen een zeer groot aantal bomen voor die inmiddels meer dan 100 jaar oud zijn. De tabel geeft een overzicht per vestingsdeel met vermoedelijke aantallen. Dit zijn voor een onroerendergoedplan de belangrijkste bomen met historische waarde.

Foto van de Katelijnevest, genomen tussen 1880 en 1900. Zowel de opgaande linden als de knotlinden vooraan in beeld zijn anno 2020 nog perfect te herkennen. De opgaande linden zijn zonder twijfel van de aanplant van 1856. Hetzelfde geldt voor de knotbomen, al kunnen die ook nog ouder zijn.

Bron: Collectie Stadsarchief Brugge, Beeldbank Brugge inventarisnr. ALB_54_040

meer info op de website

bekijk een filmpje over dit deel van de vesten

beluister het geluidsfragment over dit deel van de vesten

DE VESTEN BIEDEN ONDERDAK AAN EEN HEUSE VERZAMELING BOMEN

Het detailonderzoek van de nog bestaande bomen en archiefgegevens leren ons verder hoe de boomsoortenkeuze door de eeuwen heen veranderde. De oudste aanplantingen bestonden uit heel wat inheemse bomen zoals beuk, es, haagbeuk, olm en zwarte populier. Een beperkt aantal uitheemse boomsoorten die toen geplant werden, zijn de Canadese populier, de Italiaanse populier en de gewone plataan.

De aanplanten van 1856 van Egidius Rosseels waren vermoedelijk quasi uitsluitend loofbomen. Vanaf halfweg de 20ste eeuw, toen Julien Leys hoofd van de plantsoendienst werd, kregen de vesten echte arboretumallures. Hij plantte een grote variatie van zo'n honderd verschillende boomsoorten, waaronder vooral het aantal exotische struiken en bomen geweldig toenam. Julien Leys was ook liefhebber van talloze variëteiten met bontgekleurde bladeren of met piramidale groeiwijze of een combinatie van beide. Er moet bij vermeld worden dat een zeer groot deel van die exotische boomsoorten ook vrij snel weer verdween omdat ze niet gedijden.

Recent werd de arboretumfunctie in ere hersteld. In opdracht van Schepen Van Volcem bevestigde de Cluster Openbaar Domein op talloze bomen naambordjes.

Vernieuwen naambordjes

Foto: Jelle Devos, deskundige boombeheer Stad Brugge

Prentbriefkaart van 1896 met knotlinden

Bron: Beeldbank Brugge

meer info op
de website

bekijk een filmpje over
dit deel van de vesten

beluister het geluidsfragment
over dit deel van de vesten